

Národné a kultúrne identity v slovenskej a ukrajinskej literatúre 19. a začiatku 20. storočia

Tematický blok v aktuálnom čísle časopisu *Slovenská literatúra* prináša výstup bilaterálneho projektu mobility s názvom *Národné a kultúrne identity v slovenskej a ukrajinskej literatúre 19. a začiatku 20. storočia*, ktorý prebieha v spolupráci Ústavu slovenskej literatúry Slovenskej akadémie vied a Inštitútu Tarasa Ševčenka Národnej akadémie vied Ukrajiny.

Účastníci projektu oboch inštitúcií sa vo svojom výskume sústreďujú na analýzu, kontakty, typologické podobnosti a rozdielnosti slovenskej a ukrajinskej literatúry a kultúry v priebehu 19. a začiatku 20. storočia. Pre obe kultúry je to obdobie prebiehajúceho národného obrodzenia, primárnym cieľom ktorého je vytváranie moderných národných identít. Práve situovanie sa voči iným kultúram sa tu stáva dôležitou súčasťou sebaidentifikácie etablovujúcich sa národných kultúr.

Zámerom projektu je rekonštruovať podobu literárnych a kultúrnych slovensko-ukrajinských vzťahov v širších historických a ideových súvislostiach a poukázať na koreláciu konštruovania národných identít s ideou slovanskej vzájomnosti, zohrávajúcou v dobovom ideologickom diskurze slovanských kultúr výraznú rolu. Jednotlivé prípadové štúdie projektu venujú pozornosť aktivitám kľúčových postáv oboch kultúr, ale aj na rôznorodým inštitúciám a fenoménom dobového literárneho, ale aj politického života (literárne časopisy, edičná a prekladateľská prax, ideologické systémy). Výskum venuje pozornosť i momentu konfrontácie národnoobrodeneckých východísk oboch kultúr s fenoménom moderny koncom 19. a začiatkom 20. storočia. Zároveň sa bude zaoberať podobou týchto procesov v oblastiach, kde prebiehali „paralelne“ (slovenské, rusínske, ukrajinské, maďarské a pod.) a nezriedka boli vzájomne v konkurenčnom vzťahu – ide o národnostne zmiešané územia severovýchodného Uhorska. Projekt nadviaže na staršie výskumy problematiky slovensko-ukrajinských vzťahov, ktorý realizovali osobnosti ako Ivan Franko, Mikuláš Nevrlý, Michal Molnár, Mikola Mušinka, Galina Sivačenko a ďalší. Zároveň sa však pokúsi prehĺbiť doterajší stav jej poznania s využitím metodologických impulzov súčasnej literárnej vedy a teórie kultúry.

Okrem štúdií ukrajinských literárnych historikov pôsobiacich v Inštitúte Tarasa Ševčenka NAVU uverejnených na tomto mieste sa v rámci výstupov projektu chystá tematické číslo ukrajinského recenzovaného vedeckého časopisu *Slovo i čas* s príspevkami slovenských účastníkov.